

Mijn Esther

“Brave meisjes komen in de hemel, stoute meisjes overal.”
“Draai het poer een loer.”

1. Esther.

Van het Bijbelboek “Esther” is er ook, naast enkele romans, nog in 2006 een (Amerikaanse) film gemaakt. De titel van die film zegt alles: “One night with the king” - met o.a. Omar Sharif en Peter O’toole . Zie je het al voor je: schitterende kostuums en decors, massataferelen, massakoren, aanzwellende violen: episch, exotisch, avontuur, intrige en romantiek.

Esther heeft inderdaad alle ingrediënten voor een sprookje:

- ♣ onbeduidend weesmeisje van vreemde afkomst,
- ♣ maar wel van thuis uit bemind - vermoed ik -
- ♣ veroverd de gevreesde koning van Perzië
- ♣ en wordt koningin.
- ♣ Op het einde van het verhaal is ze nog gelukkig ook.

Niets, geen Bijbelverhaal: het woord God komt er zelfs nergens in voor.

Maar de Bijbel zou de Bijbel niet zijn als er niet meer achter zat. Het boek Esther zit vol van God, van de Bijbelse God, van de God die gebeurt in mensen, van JHWH = ik zal er zijn voor jullie. Eigenlijk is hij ook één van de hoofdfiguren.

Nu, je had het natuurlijk niet anders gedacht, maar Bijbelse teksten zijn geen gemakkelijke gesprekspartners. Ze staan vaak haaks op wat we spontaan denken en doen en ze zitten vol verwijzingen die wij niet begrijpen. Om te beginnen zijn we geen joden, kennen we die traditie niet en bovendien zijn die verhalen ontstaan lang voor 2013.

Het leerhuis rond het boek Esther was dan ook een zeer geslaagde kennismaking met dit Bijbelverhaal. Ik zou het met alle plezier willen delen met jullie, maar vandaag houd ik het bij één aspect, namelijk het oorspronkelijke doel van elk Bijbelverhaal. En dat is: mensen bevrijden van hun last en hen toekomst laten zien.

Ik wil het dan ook hebben over ...

2. Mijn Esther

- ♣ Mooie Esther, slimme Esther, dappere Esther
- ♣ brave meisjes komen in de hemel, stoute meisjes komen overal...
Nee, dat past niet echt of toch ... als je stout leest als stoutmoedig – téméraire. (Zoals Karel de Stoute)
Esther die haar stoute schoenen aantrekt.
- ♣ Kom ik om dan kom ik om, zegt ze;
niet fatalistisch maar bewust, zet ze de eerste stap en gaat er voor, wetende dat ze een risico neemt.

Zoals de monniken in Tibhirin, toen ze weigerden hun klooster te verlaten – het moet gezegd: niet na een intense innerlijke strijd door elk van hen.

Of zoals de Amerikaanse, zwarte naaister, Rosa Parks.

In de jaren '50 werden vooral in de zuidelijke staten van Amerika zwarte mensen gezien als tweederangsburgers. Ze werden op allerlei manieren vernederd. Velen van hen waren ervan overtuigd dat klagen over al die kleinzielige vernederingen het alleen maar erger zou maken.

Maar op een dag in 1955 weigerde Rosa Parks in de bus haar plaats af te staan aan een blanke passagier, wat haar op een arrestatie kwam te staan. Hiermee werd ze de belangrijkste inspiratiebron van het burgerrechtenactivisme dat toen opkwam en er o.a. op uitliep dat de scheiding tussen blanken en zwarten ongrondwettig werd verklaard.

Zouden wij dat ook kunnen? Of is Esther maar een fantasie? En zijn Tibherin en Rosa Parks te hoog gegrepen?

Verrassing ... : het antwoord is: JA wij kunnen dat ook.

- ♣ Wij kunnen opkomen voor een vriend die er langzaam maar zeker aan kapot gaat dat hij telkens opnieuw moet bewijzen dat hij het waard is om zijn pa op te volgen in de zaak - ook al krijg je daarbij lik op stuk van de betrokken vader.
Zoonlief is er ondertussen wel weer bovenop (en als extraatje is onze vriendschap erdoor versterkt).
- ♣ Wij kunnen op ons werk verhinderen dat de beslissing al te vaak genomen wordt door wie de grootste mond heeft.
- ♣ Wij kunnen ons kwetsbaar opstellen en een zorg met iemand delen. Wellicht zal je te horen krijgen "Ik ben blij dat ik dat ook eens van een ander hoor". En je krijgt op die manier een kans om aan solidariteit werken.
- ♣ Wij kunnen verdriet en rouw bespreekbaar maken en op bezoek gaan bij een vriendin die met haar man niet kan praten over het verdriet na het overlijden van hun dochter. Ook al vinden de meeste mensen ondertussen dat ze er na al die tijd wel over heen moet zijn.
- ♣ We kunnen – als leerlingen – onze stoute schoenen aantrekken en de directeur laten weten dat de manier waarop die ene leerkracht omgaat met de klas noch didactisch, noch pedagogisch en zeker niet menselijk verantwoord is - ondanks het protest van de betrokken leerlingen die bang zijn dat de man in kwestie nadien nog vervelender zal worden. Wat in dit geval gelukkig niet zo was, integendeel ...

Die eerste stap... hoe belangrijk is die niet.

En om het aanschouwelijk voor te stellen: Tik bij [YouTube](#) eens in: "Man starts dance party – Sasquatch 2009"

3. Hoe draai ik het poer een loer?

Wie "Esther" zegt, zegt ook Poerim - het lotenfeest - carnaval op zijn joods:

Het meest uitbundige joodse feest, met verkleedpartijen, lekker eten, geschenken en zelfs de onjoodse opdracht eens stevig door te drinken 'tot men niet meer weet'... maar dat is een ander verhaal. Of misschien toch niet... Zoek het eens op.

(Poerim wordt dit jaar gevierd op 23-24 februari (14 adar)).

Op carnaval – met zijn verkleedpartijen en maskers - zijn de dingen niet altijd wat ze lijken. Zo worden er ook op het poerimfeest veel maskers gedragen en worden die maskers op het "moment suprême" afgelegd of afgerukt:

- ♣ Haman wordt opgehangen aan de paal die hij voor Mordechai had opgericht.
- ♣ Uitgerekend Mordechai krijgt de zegelring die de koning aan Haman had gegeven. En zo kan hij zelfs de beruchte wet van Meden en Perzen herroepen.
- ♣ Mordechai die eerst in zak en as buiten de stadspoort zat, wordt uitgerekend door Haman, in schitterende kleren door de stad geleid.
- ♣ De angst en de rouw van de joden slaan om in vreugde en feest.

“Poerim” – Het lotenfeest - oh ironie: want terwijl de naam doet vermoeden dat het feest iets te maken heeft met het onpersoonlijke (nood)lot, zit de grap hem hierin dat de boodschap van het feest luidt: er bestaat niet zoiets als ‘het lot’ of ‘het leven is een kaartspel met jokers en pokers’ en zeker niet ‘je moet je maar schikken in je lot’. Nee, oh nee, oh niet met Esther. Daarvoor is ze te goed opgevoed: “naar het woord van Mordechai” zoals we te weten komen in vers 2,20. Esther kent de Thora, zij kent het Bijbelse geloofsverhaal dat spreekt van JHVH.

Sta mij toe om te Oosterhuis te citeren:

“In een wereld van stom toeval en zwijgend noodlot baant deze ‘sprekende God’ zich een weg, dwars door spraakverwarring en dodelijk zwijgen heen, en vestigt zich in mensentaal. Van zijn hooggebergte Sinaï daalt hij af in tien woorden – gij zult niet, gij zult: niet moorden maar doen leven, niet stelen maar recht doen, niet buigen voor noodlot en recht van de sterkste. En sindsdien zijn die woorden op aarde; worden megedragen door woestijnen en in ballingschap. De Thora genoemd, levensonderricht, wijsheid die voorziet, liefde die voorkómt, voorzienige woorden; tot op vandaag in geschiedenis aanwezig als beginselen, oorsprongen van inzicht, inspiratie, bemoediging, weerwoorden, tegenspraak, beroep op verantwoordelijkheid; woorden van eeuwig leven in de tijd. ‘Hoogboven’ in ons midden.

(...)

De God van Israël; die in het Bijbelse grote verhaal ‘God-bevrijder’ genoemd wordt, en ‘Schepper van Hemel en Aarde’, heeft zijn bestemmingsplan, een ‘nieuwe aarde waar gerechtigheid woont’, onder woorden gebracht. In die woorden zal hij er zijn voor ons [JHVH] bij onze mond, opdat wij in onze woorden dé woorden, die van hem, vertolken; en bij ons hart, dat het zich ontfermt; in de woorden van gerechtigheid en liefde werkt hij op mensen in, dringt hij door in ons verstand, vormt hun geweten, dat zij hun kinderen recht en liefde leren doen, kwaad en erger leren voorkomen.

(...)

Het toeval is stom. Het noodlot zwijgt en verantwoordt zich niet. God-hoog-boven-, de onnoembare, onbeelddbare, niet god-zoals-wij-god-denken, God die in de hemel zwijgt, spreekt in zijn voorzienige woorden – zijn werking en aanwezigheid op aarde is niet te schatten onmetelijk, en verborgen.

...Omgaande met die woorden ... is het soms, even maar, alsof ik zeker weet dat ik ben geschapen met een doel, en niet bij toeval hier.”

(H. OOSTERHUIS, Deze geboren vreemdeling. p. 360-364.)

In het boek Esther draait God het poer inderdaad een loer.

Ook nu nog, doet hij dat, zelfs dicht bij huis:

- ♣ Okt. 2009: ik zie ons nog zitten met de stuurgroep toen Patrick en Annemie met het nieuws kwamen over de plotse afschaffing van het oudejaarsavondfeest voor de 4e wereld, ooit gestart in Brugge door Teledienst. Na een langdurig gesprek heen en weer, besloten we om de organisatie over te nemen mits we vanuit de ruime gemeenschap voldoende steun hadden. Ook Esther was niet helemaal gek: zij liet Mordechai weten (vers 4,16) “Laat het volk dan ook als één man achter mij staan. Laten wij onze kracht bundelen, laat ons nu vasten opdat wij straks weer onbekommerd feest kunnen vieren.”
- ♣ We hadden toen kunnen zeggen: wat erg, wat jammer, maar we hebben geen keuze. Als een organisatie als het C.A.W. het al niet meer kan, durft of wil aanpakken, wie zijn wij, kleine liertjes dan om daar onze schouders onder te zetten?
- ♣ Maar we hebben het geprobeerd. En kijk eens hoeveel gewone, alledaagse en ook jonge mensen er bijeengekomen zijn en samen dit project verwezenlijken. ... Zelfs het C.A.W. werkt mee.
- ♣ We hoeven echt geen knappe, sexy koningin te zijn om het lot te keren.

Zó doen we dat dus.

Zó behoeden wij elkaar: onze stoute schoenen aantrekken en zeggen: ja, we doen het, komen we om dan komen we om, want we hebben weet van meer dan het onvermijdelijke lot: iemand heeft ons “goede woorden toevertrouwd” en die luiden: als je mijn weg kiest, zullen jullie elkaar doen leven. Als je mijn woorden doet, zullen jullie toekomst maken. Dan zullen jullie zoals zopas zingen: “goed land is mij ten deel gevallen”.

Uit: “Groter dan ons hart” (V.L. 558)

...

Gij die mijn leven zo geleid hebt tot hertoe
dat ik nog leef.

...

Gij ...die mij hebt gezien eer ik werd geboren.

...

Gij die, tegen alle schijnbaar noodlot in,
ons vasthoudt,
... doe ons open gaan
voor het visioen van vrede
dat sinds mensenheugenis ons roept.

...

Gedenk uw mensen
dat zij niet vergeefs geboren zijn.

Katrien Declercq
De Lier – 10 februari 2013